

Verba Christi

A szentírásmagyarázat bizonyos modern szakemberei szerint Krisztus mondatait – úgy, amint azokat az evangéliumok tartalmazzák – csak értelmükben kell hitelesnek elfogadni, de nem megfogalmazásukban. Anélkül, hogy törődni azzal: igaz-e vagy nem ez az elmélet, érdemes tovább kérdezni. Miért kellene az evangéliumok által közvetített kifejezéseket másokkal helyettesíteni?

Azok, akik ezt a helyettesítést pártfogolják, föltételezik, hogy Krisztus az ő kora embereihez olyan nyelven beszélt, ami számukra megszokott volt. Szerintük ezért kellene az Egyháznak mindig lefordítani az adott kor nyelvére Jézus üzenetét. Ez az eszme kétértelműségéből sarjad. Pontos annyiban, amennyiben az igé hirdetésre vonatkozik. Világos, hogy egy beszédnek kapcsolatban kell lennie azzal a korrallal, amelyben elhangzik, jóllehet ez soha nem akadályozhatja meg a beszéd egyszerű és időtlen jellegét, és benne a természetfölötti valóság megnyilatkozását. Egészen más a helyzet, ha Krisztus szavairól van szó, és súlyos tévedés lenne azokat akármilyen is megváltoztatni. Jézus szavai egyedüli ragyogással, titokzatos és kimeríthetetlen erővel és termékenységgel rendelkeznek. Egyszerűségük és valósággal telítettségük időtlen és isteni atmoszférát teremt. Két évezred alatt Jézus szavai számtalan lelket megérintettek, a legegyszerűbbektől a legnagyobb szellemekig, megváltoztatták azok életét, megmutatták számukra az üdvösség útját. Krisztus kijelentéseinek hangvétele, amelyet ismerünk, a legteljesebb mértékben helyettesíthetetlen.

Véletlenül született volna Jézus a palesztinai Betlehemben, a történelem adott pillanatában? Az óra és a hely megválasztása nem lenne része Isten nyilvánkoztatásának és az üdvtörténetnek? Vajon nem kell-e mélységes tisztelettel fogadni Krisztus üzenetét abban a formában, amelyben az evangélisták egybegyűjtötték a születő Egyház élő és szent hagyományából? Nem ezek a szavak voltak az egész liturgia legfénylőbb szavai? Nem ezek a szavak, mondatok voltak az egyházatyák és egyháztanítók életének és gondolatvilágának legtermékenyebb erőforrásai? Mivé vált volna az Egyház, ha Jézus szavait minden nemzedék a maga korának megfelelő stílusává alakította volna, például a XVIII. században racionalista terminológiával, a XIX. század elején romantikus stílusban, és így tovább?

Az isteni eredetű nyilvánkoztatásban a Jézus üzenetét hordozó szavak is fontosak, amelyek két évezred óta összehasonlíthatatlan szépséggel, természetfölötti sugárzással ragyognak, időtlenek és örökké időszerűek, és erejüket semmi nem gyöngíti. Kétezer éves történelem nem bizonyította eléggé a Szentírás kimeríthetetlen gazdagságát, nemcsak tartalmában, hanem nyelvében is? Máshoz nem fogható stílusát nem őrizték egyaránt a protestáns és az ortodox egyházak? Nem lenne fontos az a tény, hogy Krisztus üzenete

Részlet Dietrich von Hildebrand – rövid életrajzát lásd: Magyar Egyházzene II (1994/1995) 3. – A trójai faló Isten városában (The Trojan Horse in the City of God. Chicago 1967.) című könyvéből.

egyszerre vonzza az embereket tartalmával és formájával – amely oly távol van az evilág állandóan változó szellemi légkörétől – a természetfölötti világ, Isten világa felé?

Alapvető tévedés azt hinni, hogy az isteni üzenetet profán csomagolásban szükséges felajánlani, mert a hívek azt csak ebben a formában tudják életükbe szervesen integrálni. A liturgia, ezzel ellentétben, teljes egészében azon az alapelven nyugszik, hogy az istentisztelet misztériumait olyan formában kell bemutatni, amely a lehető legteljesebb mértékben tükrözi azok szakrális jellegét.

Márpedig manapság komoly törekvésnek lehetünk tanúi, miszerint az újszövetségi Szentírás az utca emberének – hogy ne mondjuk, közönséges – nyelvére legyen lefordítva. Ez azonban – megismételjük – súlyos tévedés. Azt jelentené, hogy feledésbe merül: Krisztus teljesen ember és teljesen Isten, következőképpen embersége is szent, mert Ő Isten és ember, személyének egységében. Ezért emberségéből is kimondhatatlan szentség árad, és ez hitünk alapja. Isten epifániája Jézusban olyan mély benyomást gyakorolt az apostolokra, hogy *relictis omnibus*, mindent elhagyva követték Őt.

Krisztusnak ez a szent embersége – ami fölötte van valamennyi, emberek alkotta eszmén – vezet el bennünket arra, hogy Őt mint Istenembert imádjuk. Krisztus szavait triviális és hétköznapi formába öltöztetni: nem más, mint az Ő képmásának lerombolása a hívők lelkében, és ezáltal hitük veszélyeztetése. Amikor a próféták hozzánk valamennyien ünnepélyes hangon szólnak, amikor Szent Pál, Szent Péter vagy Szent János levelei a keresztény kinyilatkoztatást nemes és magasztos formában adják tovább, jogos megkérdezni, vajon milyen bizarr logika sugallta egyeseknek az *Amen, amen dico vobis* fordítását a következőképpen: *Let me tell you* (Hadd mondjam nektek, hogy...), jóllehet, a szöveg folytatása messzemenően prófétai hangvételű: „ég és föld elmúlnak, de az én igéim el nem múlnak”.

Ez a hangvétel minden ünnepélyességtől és fenségtől megfosztja a mondanivalót, jóllehet ezek a vallási szövegek sajátjai, főként pedig az ószövetségi próféták kijelentéseitől s legfőképpen az Istenember üzenetétől elválaszthatatlanok. S mindezt teszik annak örvén, hogy az üzenetet hozzáférhetőbbé kell tenni. Márpedig ez a pszichológiailag veszélyes és primitív kísérlet* a valóságban elfödi, sőt eltorzítja Krisztus arcát, és aláássa az embereknek az Ő igéjébe vetett hitét.

Fordította Török József

* Sajnos, a jelen írás megszületése óta ez számtalan esetben befejezett tény. (A fordító megjegyzése)